

Acronime:

APL – Administrația Publică Locală
BESV – Biroul electoral al secției de votare
CECE I – Consiliul electoral de circumscripție electorală de nivelul întâi
CECE II – Consiliul electoral de circumscripție electorală de nivelul al doilea
CEC – Comisia Electorală Centrală
CICDE – Centrul de instruire continuă în domeniul electoral

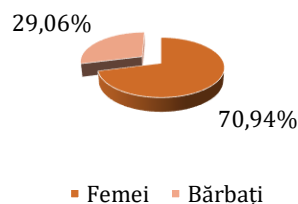
Introducere

În data de 17 august 2023, Centrul de instruire continuă în domeniul electoral (în continuare – CICDE) a aprobat [Planul de instruire pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023](#) în baza căruia au fost realizate activitățile de instruire a membrilor organelor electorale, dar și a altor grupuri de beneficiari.

Instruirea membrilor/membrelor consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II a fost desfășurată în 2 etape, după cum urmează:

I etapă: 18 - 21 septembrie 2023 - [seminare față în față cu participarea membrilor din cadrul CECE II](#) în vederea transmiterii cunoștințelor și formării competențelor referitor la realizarea următoarelor atribuții: înregistrarea concurenților electorali, finanțarea campaniilor electorale, constituirea și coordonarea activității consiliilor electorale de nivelul întâi și a birourilor electorale ale secțiilor de votare, colaborarea cu persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale, examinarea contestațiilor electorale.

Analiza sub aspectul dimensiunii de gen a participanților la seminarele de instruire organizate pentru CECE II

La cele 33 de seminare desfășurate au participat 296 de persoane, dintre care 210 - femei și 68 - bărbați. Observăm că balanța de gen se înclină spre femei, raportul fiind de 70,94 % femei și 29,06 % bărbați.

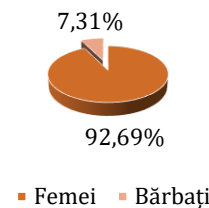
II etapă: 26 octombrie 2023 - [seminar de instruire](#) față în față pentru președinții CECE II pe subiectul particularităților realizării atribuției CECE II privind confirmarea legalității alegerilor, atribuirea și validarea mandatelor primarului general al mun. Chișinău și a primarului mun. Bălți, a consilierilor municipali/raionali, confirmarea listelor candidaților supleanți, precum și sistematizarea, împachetarea, sigilarea și transmiterea documentelor (materialelor) și echipamentului electoral de către acest organ electoral. La seminar au participat 35 de persoane: 23 femei și 12 bărbați.

Instruirea membrilor/membrelor consiliilor electorale de circumscripție de nivelul I a fost desfășurată în 3 etape, după cum urmează:

Etapa I: 27-28 septembrie 2023 - conferințe live pe YouTube care au cuprins următoarele tematici: prima ședință și modalitatea de lucru a CECE I, procedura de înregistrare a candidaților pentru funcția de primar/consilier local la alegerile locale generale. Au fost desfășurate 4 conferințe live, dintre care 3 în limba română și una în limba rusă, înregistrând un număr total de 5634 de vizualizări. 2387 membri au completat fișa personală a participantului la instruire.

Etapa II: 30 septembrie - 08 octombrie 2023 - seminare față în față participarea membrilor din cadrul CECE I la care au fost abordate următoarele subiecte: înregistrarea concurenților electorali, finanțarea campaniilor electorale, colaborarea cu persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale, examinarea contestațiilor electorale, atribuțiile CECE I în ziua alegerilor și centralizarea rezultatelor votării pe circumscripție. La cele 80 de seminare organizate au fost prezenți 2178 de funcționari electorali, dintre care 2019 - femei și 159 - bărbați (92,69 % vs. 7,31%)

Analiza sub aspectul dimensiunii de gen a participanților la seminarele de instruire organizate pentru CECE I

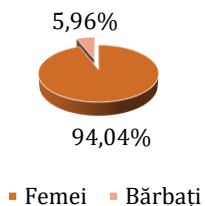

Etapa III: 28 octombrie - 03 noiembrie 2023 - seminare de instruire față în față pentru președinții CECE I, pe subiectul particularităților realizării atribuției CECE I privind confirmarea legalității alegerilor, atribuirea și validarea mandatelor primarilor aleși și ale consilierilor locali, confirmarea listelor candidaților supleanți, precum și sistematizarea, împachetarea, sigilarea și transmiterea documentelor (materialelor) și echipamentului electoral de către acest organ electoral. Cele 35 de seminare organizate au fost facilitate de președinții CECE II, în baza materialelor și instrucțiunilor metodice oferite de CICDE. Astfel, 2024 de membri ai acestor organe electorale au beneficiat de activități de instruire desfășurate pe subiectele menționate mai sus.

Instruirea membrilor/membrelor birourilor electorale ale secțiilor de votare a fost desfășurată în 2 etape, după cum urmează:

Etapa I: 12-13 octombrie 2023 - conferințe live pe YouTube care au cuprins următoarele tematici: prima ședință și modalitatea de lucru a BESV, calitatea de membru BESV, lucrul cu liste electorale. Au fost desfășurate 4 conferințe live, dintre care 3 în limba română și una în limba rusă, înregistrând un număr total de 8664 de vizualizări. 3144 membri au completat fișa personală a participantului la instruire.

Analiza sub aspectul dimensiunii de gen a participanților la seminarele de instruire organizate pentru BESV

Etapa II: 14-25 octombrie 2023 - [seminare față în față](#) cu participarea membrilor din cadrul BESV la care au fost abordate următoarele subiecte: colaborarea cu persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale, pregătirea pentru votare și accesibilitatea procesului electoral în secția de votare, responsabilitățile BESV în ziua alegerilor, numărarea voturilor de către BESV și documentația electorală aferentă, sistematizarea, împachetarea,

sigilarea și transmiterea documentelor (materialelor) și echipamentului electoral. Au fost desfășurate 138 de seminare, în cadrul cărora, 4744 de funcționari electorali au dobândit competențe de realizare a operațiunilor electorale. Balanța de gen și în cazul acestor organe electorale se înclină în favoarea femeilor, 4461 dintre participanți fiind femei și 283 – bărbați.

Instruirea operatorilor din cadrul Consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul II s-a desfășurat online, prin intermediul platformei Zoom. Participanții la cele 4 webinare organizate împreună cu Direcția Management Alegeri din cadrul Comisiei Electorale Centrale au fost familiarizați cu modul de gestionare a informației în modulele SIAS la care au avut acces. La aceste instruirii au fost prezenți și președinții CECE II. La fiecare webinar au participat câte 100 de persoane.

Instruirea operatorilor SIAS Alegeri a fost desfășurată pe data de 30 octombrie 2023 în cadrul a [2 conferințe live pe YouTube](#) (prima în limba română și a doua în limba rusă). Link-urile către conferințe au fost accesate de 10293 de ori. Fișa personală a participantului la instruire a fost completată de 2406 operatori.

În cadrul conferințelor au fost explicate atribuțiile operatorului privind înregistrarea în sistem a prezenței la vot, a informației din procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor, funcționarea sistemului de supraveghere video etc.

Instruirea persoanelor responsabile de gestionarea Registrului de Stat al Alegătorilor (RSA)

În perioada 22-24 august 2023, CICDE a desfășurat [5 webinare pentru 404 registratori](#) care s-au înregistrat pentru participarea la instruire prin intermediul platformei [cursuri.cicde.md](#).

Participanții au primit explicații privind modul de gestionare a informației despre alegători în listele electorale și au fost evidențiate particularitățile activității acestora care derivă din aplicarea cadrului legal electoral nou la alegerile locale generale.

În cadrul alegerilor locale generale, CICDE a desfășurat **seminare de instruire pentru alți actori electorali**.

Judecători. Pe data de 14 septembrie, CICDE în parteneriat cu Institutul Național de Justiție din Republica Moldova, Comisia Electorală Centrală și Consiliul Europei (în cadrul proiectului „Îmbunătățirea practicii electorale în Republica Moldova, faza a II-a”) au desfășurat [un seminar pentru 40 de judecători](#) privind procesul de examinare și soluționare a litigiilor electorale în cadrul alegerilor locale generale. Experții contractați de CICDE și instituțiile partenere au

prezentat principiile directoare, normele legale aplicabile, dar și practica națională și internațională privind soluționarea litigiilor electorale de către instanțele de judecată.

Polițiști. La solicitarea Inspectoratului General al Poliției, pe data de 05 octombrie 2023 au fost organizate [2 webinare cu tematica: „Asigurarea ordinii publice în procesul electoral”](#). Cei 372 de angajați ai subdiviziunilor teritoriale ale Ministerului Afacerilor Interne au fost familiarizați cu cadrul normativ privind organizarea și desfășurarea acestui scrutin, atribuțiile poliției în procesul electoral, normele legale privind răspunderea contravențională și penală pentru încălcările legislației electorale.

Carabinieri. Pe același subiect, în perioada 06 - 10 octombrie 2023 au fost desfășurate [4 seminare în or. Chișinău, Bălți și Comrat pentru 100 de carabinieri](#), ca răspuns la demersul privind organizarea acestor activități de instruire adresat Centrului de instruire continuă în domeniul electoral de către Inspectoratul General de Carabinieri.

Studenți ai Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne (MAI). Pe subiectul „Asigurarea ordinii publice în procesul electoral” au fost desfășurate [2 seminare de instruire](#), la care au participat 63 de persoane, studenții anului II și III de la programul de studii Administrația publică a Facultății drept, administrație, ordine și securitate publică, implicați în cadrul acestui scrutin la paza sediilor secțiilor de votare.

Alegători. În contextul desfășurării alegerilor locale generale, persoanele înscrise pe **platforma cursuri.cicde.md**, au participat la 5 webinare pe următoarele tematici:

- „Introducere în alegeri” (44 de persoane)
- „Integritatea procesului electoral” (24 de persoane)
- „Accesibilitatea procesului electoral” (43 de persoane)
- „Sisteme electorale-teorie și practică” (38 de persoane)
- „Integrarea perspectivei de gen în procesele electorale” (32 de persoane)

Toți participanții la webinare au beneficiat de o prezentare a cadrului legal electoral aplicabil la alegerile locale generale, prin evidențierea modificărilor operate.

Pentru instruirea funcționarilor electorali și a altor subiecți implicați în alegeri au fost elaborate/actualizate, publicate/distribuite următoarele materiale metodico-didactice:

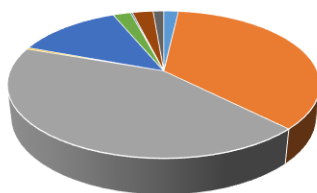
1. Manual pentru membrii Consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul II la alegerile locale generale (limba română)
2. Manual pentru membrii Consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul I la alegerile locale generale (limba română)
3. Manual pentru membrii Consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul I la alegerile locale generale (limba rusă)
4. Manual pentru membrii Birourilor electorale ale secțiilor de votare la alegerile locale generale (limba română)
5. Manual pentru membrii Birourilor electorale ale secțiilor de votare la alegerile locale generale (limba rusă)
6. Poster: Axa timpului pentru membrii/ membrele CECE II la alegerile locale generale
7. Poster: Axa timpului pentru membrii/ membrele CECE I la alegerile locale generale
8. Poster: Axa timpului pentru membrii/ membrele BESV la alegerile locale generale

9. Poster: Schema de împachetare și transmitere a documentelor (materialelor) electorale, CECE II
10. Poster: Schema de împachetare și transmitere a documentelor (materialelor) electorale, CECE I
11. Poster: Schema de împachetare și transmitere a documentelor (materialelor) electorale, BESV
12. Poster: Pașii de numărare a voturilor
13. Ghidul operatorului Sistemului Informațional Automatizat de Stat „Alegeri”
14. Ghidul candidatului și candidatei la alegerile locale generale
15. Manual operațional destinat funcționarilor Ministerului Afacerilor Interne: „Asigurarea ordinii publice în procesul electoral”
16. Ghidul operatorului liniei telefonice de informarea alegătorului la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023
17. Ghid/ îndrumar privind particularitățile evidenței contabile a alocațiilor din bugetul de stat pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale generale
18. Filmul metodic-didactic: „Preziua și ziua alegerilor”;
19. Filmul metodic-didactic: „Numărarea voturilor”;
20. Filmul metodic-didactic: „Împachetarea și transmiterea documentelor (materialelor) electorale de către CECE II”.
21. Filmul metodic-didactic: „Împachetarea și transmiterea documentelor (materialelor) electorale de către CECE I”.
22. Filmul metodic-didactic: „Împachetarea și transmiterea documentelor (materialelor) electorale de către BESV”.

Toate produsele educaționale elaborate de CICDE în acest scrutin sunt disponibile în format electronic aici: <https://cicde.md/2023/10/alegeri-locale-generale-din-05-noiembrie-2023/>
<https://cicde.md/2023/10/alti-subiecti/>
<https://www.youtube.com/watch?v=NrIC3VdOZDA>

În total, pentru buna desfășurare a scrutinului local general, în cadrul a 294 de seminare, 14 webinare, 10 videoconferințe pe YouTube, CICDE a instruit 18439 de persoane.

**Categoriile de persoane instruite de CICDE la ALG din
05.11.2023**

▪ Membri CECE II (331)	▪ Membri CECE I (6589)
▪ Membri BESV (7888)	▪ Operatori CECE II (65)
▪ Operatori SIASA (2406)	▪ Registratori (404)
▪ Judecători (40)	▪ Polițiști și carabinieri (472)
▪ Publicul larg (244)	

Certificarea funcționarilor electorali

În temeiul prevederii de la art. 33 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, Centrul de instruire continuă în domeniul electoral a organizat procedura de certificare a formării/specializării în domeniul electoral pentru potențialii funcționari electorali în organele electorale la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023. Sesiunea de certificare a avut 3 etape:

- 06-08 septembrie și 14 septembrie 2023
- 21-23 septembrie 2023
- 09-10 octombrie 2023

În total, la examenele organizate de CICDE în perioada de referință au participat **2634** de persoane, dintre care **2058** au promovat examenul, obținând certificat de calificare.

Toată informația privind certificarea funcționarilor electorali în sesiunea 2023 este disponibilă aici: <https://cicde.md/category/certificare/>

Rezultatele sesiunii de certificare
2023

